

TILINTARKASTUKSEN LOPPURAPORTTI

Kanta-Hämeen
hyvinvointialue

15.5.2025

SALASSAPIDETTÄVÄ
(JULKL 24.1 § 15. KOHTA)

TYÖOHJELMA

Tarkastukset on toteutettu tarkastuslautakunnalle esitetyn työohjelman mukaisesti.

Tämä raportti annetaan tarkastuslautakunnalle tilintarkastuksen toteutumisen valvontaa varten. Raportissa esitetään tiivistelmät työohjelman mukaan toteutettujen tarkastusten tavoitteista ja keskeisistä havainnoista.

HALLINNON LAILLISUUS: ALUEVALTUUSTON JA ALUEHALLITUKSEN PÄÄTÖKSET

Tarkastuksen tavoite ja toteuttaminen

Tarkastuksen tavoitteena oli varmistaa, että hyvinvointialueen hallinnossa noudatetaan sitä koskevaa lainsäädäntöä, hallintosäätöä ja määräyksiä. Tarkastus suoritettiin käymällä läpi hyvän tilintarkastustavan edellyttämässä laajuudessa aluevaltuuston ja aluehallituksen pöytäkirjoja.

Keskeiset tarkastushavainnot

Tarkastetuissa päätöksissä ei todettu huomautettavaa.

Aluevaltuusto on tehnyt päätöksiä asioissa, jotka kuuluvat aluevaltuustolle hyvinvointialueesta annetun lain (611/2021) 22 §:n tai hallintosäännön 9 §:n mukaan.

Aluehallituksen päätöksissä ei todettu toimivallan ylityksiä. Suosittelemme kiinnittämään huomiota siihen, että päätöksiin dokumentoidaan päätösvallan peruste, esimerkiksi hallintosäännön pykälä.

HALLINNON LAILLISUUS: ALUEVALTUUSTON PÄÄTÖKSET

Aluevaltuuston alkuvuoden 2025 keskeisiä päätöksiä

Aluevaltuusto on 29.4.2025 päättänyt 300.000 euron omavelkaisen takauksen antamisesta Oma Hämeen tukipalvelut Oy:lle. Hyvinvointialue on edellyttänyt, että yhtiö antaa tarvittavat vakuudet tai vastavakuudet.

HALLINNON LAILLISUUS: ALUEHALLITUKSEN PÄÄTÖKSET

Aluehallitus on päättänyt 13.1.2025/§ 5 aloittaa yhteistoimintaneuvottelut terveydenhuollon ja konserni- ja tukipalvelujen toimialan alueella. Tavoitteena on n. 5,4 miljoonan euron pysyvää kustannusten sopeuttaminen vuosien 2025-2026 aikana.

Aluehallitus on päätöksellään 102.2025/§ 49 päättänyt nostaa vuonna 2025 pitkäaikaista lainaa 54 miljoonaa euroa ja lisäksi nostaa lyhytaikaista lainaa maksuvalmiuden turvaamiseksi enintään 70 miljoonaa euroa.

Aluehallitus on 3.3.2025/§ 74 päättänyt, ettei hyvinvointialue lähde mukaan valtioneuvoston muutostukiprojektiin. Hyvinvointialueen tilinpäätösennuste oli aiempaa parempi ja talouden tasapainotustyö jatkuu.

Aluehallitus on 17.3.2025 § 84 merkinnyt tiedoksi yhteistoimintaneuvottelujen tuloksen, jossa 12 henkilötyövuotta vähenee kokonaan ja uutta työtehtävää tai työskentelypistettä tarjotaan 84 työntekijälle.

HYVINVOINTIALUELAIN § 133-136 NOUDATTAMINEN

Tarkastuksen tavoite ja toteuttaminen

Tarkastuksen tavoitteena oli varmistua siitä, että hyvinvointialue noudattaa toiminnassaan hyvinvointialuelain 133-136 pykälää.

Tarkastus suoritettiin käymällä läpi aluevaltuuston ja -hallituksen päätöksiä vuodelta 2024, analysoimalla tilikohtaista tuloslaskelmaa ja haastatteleamalla talousjohtajaa, konserni- ja tukipalveluiden toimialajohtajaa, rahoituspäällikköä sekä vs. talouspäällikköä.

Keskeiset tarkastushavainnot

Tarkastuksessa todettiin, että viime vuonna antamaamme suositusta yhtiöittää toimintoja tai antaa niitä ulkopuolisen toimijan tehtäväksi on noudatettu. Laitoshuolto- ja kiinteistöpalvelut sekä ateriapalvelut on siirretty Oma Hämeen tukipalvelut Oy:lle ja kahviotoiminta Redondo Oy:lle 1.1.2025 alkaen.

HYVINVOINTIALUELAIN § 133-136 NOUDATTAMINEN

Hyvinvointialue ei ole vuonna 2024 tehnyt päätöstä pitkäaikaisista ulosvuokrauksista. Hyvinvointialue myi vuonna 2024 Ahveniston sairaala-alueen kiinteistön rakennuksineen Hämeenlinnan kaupungille. Kiinteistön arvosta on teetetty ulkopuolisen arvioijan JLL Oy:n arvio. Hyvinvointialuelain 135 §:n vaatimuksia on tältä osin noudatettu.

Hyvinvointialue ei ole vuonna 2024 tehnyt päätöksiä antolainojen, takauksien ja vakuuksien myöntämisistä.

Hyvinvointialue ei ole antanut hyvinvointialuelain 136 §:ssä tarkoitettua palveluvelvoitetta.

TALOUDEN TASAPAINO

Tarkastuksen tavoite ja toteuttaminen

Tarkastuksen tavoitteena oli varmistaa, että hyvinvointialuelain alijäämien kattamista koskevaa sääntelyä on noudatettu.

Keskeiset tarkastushavainnot

Hyvinvointialueen taseessa on aiemmilta ja päättyneeltä tilikaudelta 2024 kertynyt alijäämää yhteensä -108.975.907 euroa poistoero huomioiden. Lain hyvinvointialueesta 115 §:n mukaisesti tilinpäätöksessä 2024 taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa tilikauden 2026 loppuun mennessä.

Vaikka hyvinvointialueen taloussuunnitelman 2025-2027 mukaan kertynyt alijäämä saadaan katettua hyvinvointialuelain edellyttämässä ajassa (31.12.2026 mennessä), tulee hyvinvointialueen talouden tasapainoon ja rahoituksen riittävyyteen kulujen kattamiseksi kiinnittää erityistä huomiota.

RAHOITUKSEN PERUSTEET

Tarkastuksen tavoite ja toteuttaminen

Tarkastuksen tavoitteena oli varmistua siitä, että rahoituksen perusteista annettavien tietojen ilmoitusprosessi on asianmukainen ja että Valtiokonttorille annettavan puolivuosisikatsauksen luvut perustuvat kirjanpitoon ja on esitetty ohjeiden mukaisesti.

Tarkastus suoritettiin vertaamalla pistokokeellisesti hyvinvointialueen ilmoittamia puolivuosisikatsauksen lukuja kirjanpidon raportteihin ja tilinpäätösennusteen osalta hyvinvointialueen taustalaskelmiin.

Keskeiset tarkastushavainnot

Tarkastuksessa todettiin, että Valtiokonttorille ilmoitetut tiedot täsmäsivät olennaisilta osin kirjanpidon raportteihin.

RAHOITUKSEN PERUSTEET

Tarkastuksessa todettiin, että Assi-sairaalan investointimenot n. 95,4 miljoonaa euroa oli ilmoitettu Hallinto- ja tukipalveluiden palveluluokat -yhteensä. AURA-käsikirjan mukaan investointi tulee raportoida jakaen investointitiedot rakennuksen käyttötarkoituksen mukaan sote-palveluluokilla. Jos investointikohteella on useampia käyttötarkoituksia, sen kustannukset tulee jakaa eri palveluille käyttöasteen suhteessa (esimerkiksi pinta-alan).

- *Suosittellemme perehtymään tietojen ilmoittamisesta annettuihin ohjeisiin ja noudattamaan niitä.*

Tarkastuksessa saadun tiedon mukaan Sarastia on arkistoinut Valtiokonttorille lähetetyt tiedot.

MUISTIOTOSITTEIDEN TARKASTUS

Tarkastuksen tavoite ja toteuttaminen

Tarkastuksen tavoitteena oli selvittää muistiotositteiden kirjauskäytänteet sekä tositteiden hyväksymismenettelyt. Tarkastuksessa käytiin läpi koko vuoden 2024 muistiotositelistaus, josta tarkempaan tarkasteluun valittiin euromäärältään suurimpia tositteita.

Keskeiset tarkastushavainnot

Tarkastuksessa ei havaittu tavanomaisesta poikkeavia muistiotositevientejä. Kirjanpitojärjestelmä muodostaa muistiotositteen aina seuraavan vapaan tositenumeron pohjalta, joten tositteiden numerointi on kokonaisuudessaan juoksevaa, mutta ei välttämättä yksittäisen tilikauden sisällä. Muistiotositteet olivat kirjattu ja hyväksytty asianmukaisesti.

SAADUT AVUSTUKSET

Tarkastuksen tavoite ja toteuttaminen

Tarkastuksen tavoitteena oli varmistua hyvinvointialueen muiden tukien ja avustusten kirjanpitokäsittelyn ja hankkeiden hallinnoinnin asianmukaisuudesta. Tarkastusta kohdennettiin tiliin 338091 Muut tuet ja avustustuotot.

Tarkastuksessa haastateltiin hyvinvointialueen controlleria ja taloussuunnittelijaa. Prosessin kulun asianmukaisuutta varmennettiin läpikulkutestauksella.

Keskeiset tarkastushavainnot

Tarkastuksessa ei todettu huomautettavaa.

IT-TARKASTUS

Tarkastuksen tavoite ja toteuttaminen

Tarkastuksen tavoitteena oli selvittää hyvinvointialueen it-järjestelmien käyttöoikeuksien asianmukaisuutta ja käyttöoikeuksien myöntämisen prosessia. Tarkastus kohdennettiin olennaisimpiin taloushallinnon järjestelmiin. Kyseessä oli seurantatarkastus v. 2023 tarkastukseen.

Keskeiset tarkastushavainnot

Tarkastuksessa havaittiin, että useissa järjestelmissä tunnusten hallinta oli puutteellista. Kaikille AD-järjestelmän aktiivisille tileille ei löytynyt aktiivista työsuhdetta ja näiden osuus oli poikkeavan suuri. Talous- ja henkilöstöhallinnon palveluntuottajan vaihdos ja siitä aiheutunut viive käyttöoikeuksien poistamiseen selittää saamamme tiedon mukaan osan poikkeamasta. Lisäksi emme saaneet kaikkia pyytämiämme aineistoja.

Tarkastuksessa todettiin, että käyttöoikeuksia tulisi tarkastella kriittisesti, säännöllisesti ja poistaa käyttöoikeudet, jos tarvetta käyttöoikeuksille ei enää ole.

SIISÄISEN VALVONNAN, RISKIENHALLINNAN JA KONSERNIVALVONNAN JA JÄRJESTÄMINEN

Tarkastuksen tavoite ja toteuttaminen

Tarkastuksen tavoitteena oli varmistaa, että hyvinvointialueen sisäinen valvonta, riskienhallinta sekä konsernivalvonta on järjestetty asianmukaisesti.

Tarkastuksessa suoritettiin useita haastatteluja.

Keskeiset tarkastushavainnot

Tarkastuksessa todettiin, että sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa on kehitetty vuonna 2024 eikä tarkastuksessa todettu olennaista huomautettavaa.

Tilivelvolliset on määritetty talousarviossa.

Suosittelimme, että sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteiden lisäksi laaditaan konkreettisemmat sisäisen valvonnan ohjeet valvonnan käytännön toteuttamiseen.

SIJÄISEN VALVONNAN, RISKIENHALLINNAN JA KONSERNIVALVONNAN JÄRJESTÄMINEN

- Tilikaudella 2024 on tunnistettu hyvinvointialuetasoisia riskejä, jotka ovat arvioitu ja luokiteltu hyvinvointialueella noudatettavan ISO 31000 standardin ja hyvinvointialueen aluevaltuuston hyväksymän sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan periaatteiden mukaisesti. Tunnistetut riskit ovat jaoteltu strategisiin, taloudellisiin, operatiivisiin ja vahinkoriskeihin.
- Konserniraportoinnin osalta hallintosäännössä on todettu, että hyvinvointialuejohtaja seuraa hyvinvointialuekonsernin ja konserniohjeiden toimivuutta ja tekee tarvittaessa ehdotuksia konsernin rakenteen ja ohjeiden kehittämisestä aluehallitukselle.
- Tytäryhteisöjen raportoinnista ei ole ohjeistettu tarkemmin esim. konserniohjeessa (esimerkiksi siitä kuinka usein raportointia tulisi suorittaa). Suosittelemme lisäämään tarkempaa ohjeistusta raportointia koskien.
- Suosittelemme, että konserniyhteisöille asetettujen tavoitteiden toteutumisesta raportoidaan selkeämmin tilinpäätöksessä.
- Suosittelemme, että tilinpäätökseen sisällytetään konsernivalvonnan selonteko tilinpäätösyleisohjeen mukaisesti.

SISÄISEN TARKASTUKSEN JÄRJESTÄMINEN

Tarkastuksen tavoite ja toteuttaminen

Lain hyvinvointialueista 51 §:n mukaan aluehallituksen tulee järjestää hyvinvointialueen riippumaton sisäinen tarkastus. Tarkastuksen tavoitteena on varmistaa, että hyvinvointialueen aluehallitus on järjestänyt sisäisen tarkastuksen asianmukaisesti.

Koska lakiin hyvinvointialueista ei sisälly tarkempaa määrittelyä siitä, kuinka sisäisen tarkastuksen asianmukainen järjestäminen määritellään, arvioinnin perusteena käytettiin The Institute of Internal Auditorsin julkaisemia sisäisen tarkastuksen ammattistandardeja.

Tarkastuksessa haastateltiin hyvinvointialuejohtajaa ja sisäistä tarkastajaa, Lisäksi olemme varmistaneet, että sisäisellä tarkastuksella on hyväksytty ohjesääntö ja vuosisuunnitelma.

SISÄISEN TARKASTUKSEN JÄRJESTÄMINEN

Keskeiset tarkastushavainnot

Käsityksemme mukaan Kanta-Hämeen hyvinvointialueen sisäinen tarkastus on järjestetty asianmukaisella tavalla.

Haastattelun perusteella sisäisen tarkastuksen toiminto on riippumaton, ja sillä on riittävä ammatillinen osaaminen ja resurssit tehtävänsä toteuttamiseen.

Haastattelussa kerrotun perusteella sisäisellä tarkastuksella on tosiasiallinen mahdollisuus suorittaa tarkastustoimeksiannot sisäisen tarkastuksen hyvien ammattikäytäntöjen mukaisesti. Sisäisellä tarkastuksella on aluehallituksen hyväksymä toimiohje sekä vuosisuunnitelma.

TILINPÄÄTÖKSEN TARKASTUS

Lain hyvinvointialueesta mukaan tilintarkastajan on tarkastettava, antavatko hyvinvointialueen tilinpäätös ja siihen kuuluva konsernitilinpäätös sekä toimintakertomus tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten ja määräysten mukaisesti oikeat ja riittävät tiedot kuntayhtymän tuloksesta, taloudellisesta asemasta, rahoituksesta ja toiminnasta.

Kirjanpitoaineistoon kohdistetut tarkastustoimenpiteet luovat perustan tilinpäätöksen oikeellisuuden tarkastamiselle.

Tilinpäätöksen oikeellisuuden tarkastamiseen liittyy myös sen varmentaminen, että osakirjanpidoista tiedot ovat siirtyneet virheettömästi pääkirjanpitoon ja tilinpäätökseen. Tarkastuksessa varmennutaan siitä, että hyvinvointialueella on riittävät kontrollit tiedonsiirron oikeellisuuden varmistamiseksi.

TILINPÄÄTÖKSEN TARKASTUS

Keskeiset havainnot

Tarkastuksen aikana tilinpäätökseen tehtiin yksittäisiä korjauksia. Arvonlisäverosaamisissa havaittiin olevan epäselvää, selittämätöntä saamista n. 2,6 miljoonaa euroa. Eron syy ei selvinnyt ja se tulee selvittää tilikauden 2025 aikana.

Korjausten jälkeen tarkastuksessa ei havaittu muuta olennaista huomautettavaa.

LISÄTIETOJA:

MINNA AINASVUORI

minna.ainasvuori@bdo.fi

BDO Oy (y-tunnus 2776089-4) on suomalainen osakeyhtiö ja itsenäinen jäsenyhtiö BDO International Limitedissä, joka on Yhdistyneen kuningaskunnan lakien mukainen yhtiö (company limited by guarantee). BDO Auditor Oy (y-tunnus 0904285-6) ja BDO Consulting Oy (y-tunnus 1101610-4) ovat BDO Oy:n tytäryhtiöitä. BDO Oy on osa kansainvälistä, itsenäisistä jäsenyryksistä koostuvaa BDO verkostoa. BDO on tavaramerkki BDO verkostolle ja yhteinen nimi sekä kansainväliselle jäsenyrytysten verkostolle, että kunkin maan jäsenyrykselle.

www.bdo.fi